192

MAH/NAN/10936/2015
ISSN : 2454-7905
SJIF 2022 - Impact Factor : 7.479

आज़ादी का अमृत महोत्सव

Worldwide International Inter Disciplinary Research Journal

(A Peer Reviewed)

Year-7, Vol.I, Issue-XLV, 12 January 2022

जनप्रगती बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था नांदेड
तथा
सिध्दी प्रकाशन नांदेड यांच्या संयुक्त विद्यमाने

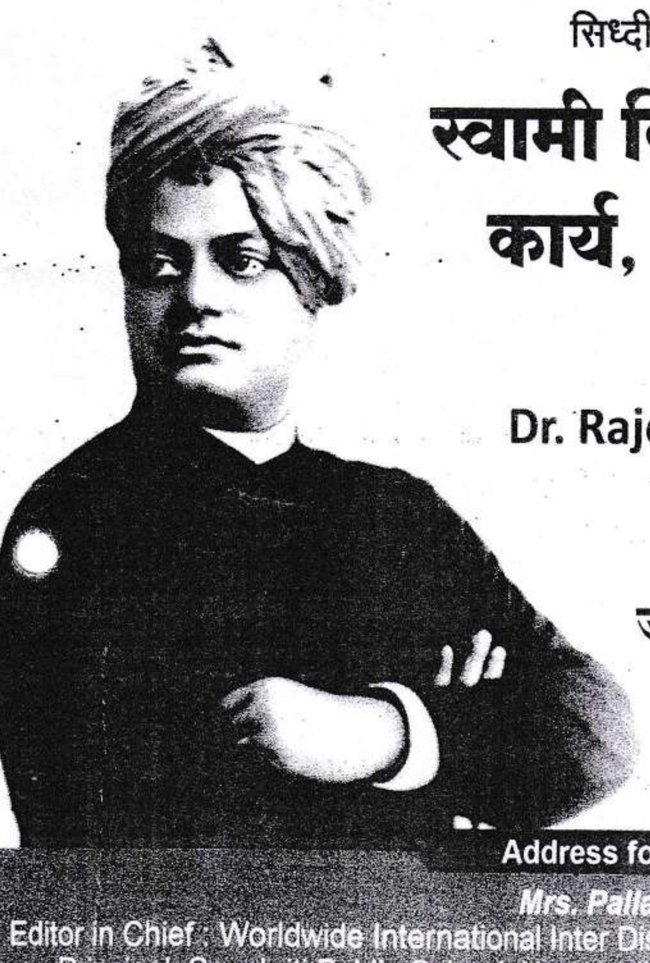

स्वामी विवेकानंद जीवन परिचय, कार्य, सेवाभाव आणि विचार

Special Issue

Editor By
Dr. Rajesh Gangadharrao Umbarkar
Dept. of Economics
N.S.B. College, Nanded.

उठो जागो !
लक्ष प्राप्ती तक
रूको मत !!!

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

Address for Correspondence
Mrs. Pallavi Laxman Shete
Editor in Chief : Worldwide International Inter Disciplinary Research Journal (A Peer Reviewed Reffered)
Principal, Sanskriti Public School, Nanded (MH, India) Email : shrishprakashan2009@gmail.com

House No. 624 - Belanagar, Near Maruti Temple, Taroda (Kh.) Nanded - 431605 (India - Maharashtra)
Email - umbarkar.rajesh@yahoo.com, shrishprakashan2009@gmail.com Mob. No. 9623979067
Director : Mr. Tejas Rampurkar (For International Contacts only + 91-8857894082)

(Arts - Humanities - Social Sciences - Sports, Commerce, Science, Education, Agriculture, Management, Law, Engineering, Medical, Ayurveda, Pharmaceutical, Journalism, Mass Communication, Library Science Faculty's)

37.	स्वामी विवेकानंदचे अध्यात्मिक विचार : एक अभ्यास	डॉ. गणेश गोविंदराव माने	119
38.	स्वामी विवेकानंद यांचे शिक्षण विषयक विचार	डॉ. अरविंद बा. पाटील	121
39.	स्वामी विवेकानंद : महिला विषयक विचार	प्रा. संजय एस. लांडगे	124
40.	स्वामी विवेकानंदांचे शिक्षणविषयक विचार	प्रा. दिनेश साहेबराव खंडारे	127
41.	तरुणांना विवेकानंदांच्या विचाराची गरज...	श्रीकांत संभाजी मगर	131
42.	स्वामी विवेकानंद यांच्या काळातील सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती	प्रा. अमोल देविदास दिवटे	132
43.	स्वामी विवेकानंदाचे शैक्षणिक विचार	आबासाहेब माणिकराव देशमुख	134
44.	स्वामी विवेकानंन्दांचे जीवन विषयक व शैक्षणिक (तत्वज्ञान) विचार स्वामी तत्वविचार व शिकवण	डॉ. ममता फुके	136
45.	आजच्या स्थीतीत स्वामी विवेकानंदांच्या विचारांची उपयुक्तता / प्रासंगीकता	प्रा. सविता भगवान मोरे	139
46.	स्वामी विवेकानंद आणि युवक	प्रा. डॉ. अजय प्रभाकर कुंटे	142
47.	स्वामी विवेकानंदांचे चिंतनविश्व	सविता सदाशिवराव आक्चार	144
48.	स्वामी विवेकानंद यांचे जीवन चरित्र	कृष्णा गणेशराव पिंपळे	149
49.	स्वामी विवेकानंद यांचे शिक्षण विषयक विचार	मनिषा लक्ष्मणराव नलगे	152
50.	स्वामी विवेकानंदांचे आर्थिक विचार	मनोहर माधवराव पंडित	155
51.	स्वामीजींचे स्त्री विषयक विचार आणि दृष्टीकोन	सौ. प्राची चैतन्य पाटील	158
52.	स्वामी विवेकानंद यांची धर्म कल्पना	डॉ. श्रीहरी दासु चव्हाण	161
53.	स्वामी विवेकानंद यांचे धार्मिक विचार	डॉ. सय्यद आर. आर.	164
54.	मानवतावादी: स्वामी विवेकानंद	प्रा. शुद्धोधन शंकरराव एडके	167
55.	स्वामी विवेकानंद यांच्या काळातील भारताची आर्थिक स्थिती : एक दृष्टिकोन	डॉ. चारुशिला वि. पाटील डॉ. बालाजी आ. साबळे	169
56.	'स्वामी विवेकानंद यांचे धार्मिक विचार'	प्रा. डॉ. एस. पी. घायाळ	174
57.	स्वामी विवेकानंद यांचे शिक्षण आणि नैतिक मूल्ये या बाबत विचार	डॉ .रमेश सयाजी देसाई	179
58.	स्वामी विवेकानंद : एक महान तत्त्वज्ञ	डॉ. रत्ना जवरास	184

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Ta. Kalamb
I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya

Worldwide International Inter Disciplinary Research Journal (A Peer Reviewed Referred) ISSN – 2454 - 7905

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Ta. Kallam

स्वामी विवेकानंद यांचे धार्मिक विचार

डॉ. सय्यद आर. आर.
शरदचंद्र महाविद्यालय, शिराढोण, ता. कळंब, जि. उस्मानाबाद

सारांश

स्वामी विवेकानंदांचे धर्मविषयक विचार अभ्यासत असतांना विवेकानंद एक महान धार्मिक तत्वचिंतक म्हणून दृष्टिस पडतात. विवेकानंद एक प्रतिभासंपन्न, अपूर्व चैतन्याची मूर्ती, मरगळीस आलेल्या हिंदूत्वाला नव्याने उजाळा आणून देणारे, पाश्चिमात्य जगतात अपूर्व प्रेम व आदरास पात्र ठरलेले धार्मिक तत्वचिंतक म्हणून ओळखले जातात. शिकागो धर्मपरिषदेत मांडलेले धार्मिक विचार अतिशय आदरणीय आहेत. त्यांच्या मते इतर धर्माचा द्वेष करणे अयोग्य आहे. स्वतः च्या धर्माच्या कल्याणासाठी इतर धर्माला विरोध करू नये. असे विवेकानंद म्हणतात. प्रस्तूत शोधनिबंधातून स्वामी विवेकानंदांच्या धर्मविषयक दृष्टिकोनाविषयी अतिशय विस्तृतपणे चर्चा करण्यात आली आहे.

प्रस्तावना :

स्वामी विवेकानंदांचा जन्म १२ जानेवारी १८६३ रोजी प्रतिष्ठासंपन्न कुटुंबात झाला. अखिल विश्वात संन्यासी म्हणून गाजलेल्या विवेकानंदांचे मूळ नाव नरेंद्र दत्त होते. विवेकानंदाचे वडील अत्यंत उदार व खर्चिक वृत्तीचे, जातिभेदाला न मानणारे होते. आई सुशिक्षित, सुसंस्कृत होती. नरेंद्राचे बालपण सुखात राजपुत्रासारखे होते. विवेकानंद उपजतच तीव्र बुध्दिमत्ता प्राप्त होते. त्यांनी कुशाग्र बुध्दिमत्तेच्या आधारे शालेय जीवनातही अनेक स्पर्धा जिंकल्या होत्या. मनाची व देहाची शुध्दपणा एक आध्यात्मिक शक्ती आहे असा त्यांचा ठाम विश्वास होता. इंग्रजी शिक्षणामुळे स्वामी विवेकानंद इतर विचारवंता पेक्षा वेगळे दिसून येतात. विवेकानंदांनी आंतरराष्ट्रीय स्तरावर हिंदू धार्मिक तत्त्वज्ञानाची शिकवण दिली. विवेकानंदांच्या व्यक्तिमत्त्वाला आकार देण्याचे श्रेय शिक्षणापेक्षा त्यांच्या गुरूंना म्हणजेच रामकृष्ण परमहंसांना अधिक आहे. रामकृष्णांनी हिंदू धर्म, इस्लाम धर्म व ख्रिस्ती धर्म इत्यादी धर्मांना समान मानले होते. त्यांच्या मते सर्व धर्मातील अनुयायी एक असून त्यांच्यामध्ये ऐक्याची भावना निर्माण होणे आवश्यक आहे. ज्या दिवशी लोकांना धर्माविषयी उचित बोध भेटीमुळे विवेकानंदांच्या जीवनाला एक नविन दिशा प्राप्त झाली. हिंदूत्वाच्या इतिहासात विवेकानंद एक नव्या पर्वाला प्रारंभ झाला.

स्वामी विवेकानंदांचे धार्मिक विचार आंतरराष्ट्रीय स्वरूपाचा होते. विवेकानंदांची तेजस्वी व तल्लक बुध्दी पाहून स्वतः रामकृष्णही चकीत झाले होते. परमहंसांनी विवेकानंदांना धर्म सुधारणा व धर्मजागृतीचे वारस म्हणून आपल्या मनात ठरवले होते. परमहंसांच्या सानिध्यात अहोरात्र विवेकांनदांनी कठीण परिश्रम केला. परमहंस व विवेकानंद यांच्यात धर्माविषयी तासनतास चर्चा होत असे. या चर्चेतून स्वामी विवेकानंद परिपुर्ण बनले. हिंदू धर्माचे संरक्षण करण्याची जबाबदारी विवेकानंदांकडे सोपवून रामकृष्ण परमहंसांनी समाधी घेतली. समाधी घेण्यापूर्वी रामकृष्ण परमहंस स्वामी विवेकानंदांना पुढील वाक्य म्हटले होते, ईश्वराची प्राप्ती करतांना सर्व धर्मातील उचित मार्गाचा अवलंब कर. दुसऱ्या धर्माला विरोध करून स्वतःचा धर्म कधीच विकसित होत नाही. याचा अर्थ परमहंस धर्मनिरपेक्ष, पंथ निरपेक्ष होते. म्हणून स्वामी विवेकानंद सुध्दा पंथ, धर्म, जात, भाषा, वर्ण या बाबींच्या पलिकडचे आहेत. आयुष्यभर त्यांनी हिंदू धर्म प्रचार व प्रसार करण्याचे कार्य केले. परंतु कोणत्याही इतर धर्माचा त्यांनी विरोध केला नाही.

विवेकांनदांचे धर्माविषयी विचार अतिशय विस्तृत होता. त्यांच्या मते सर्व धर्म प्रगल्भ आहेत. फक्त त्या धर्मातील उचित मार्ग वापरणे आवश्यक आहे. तरच व्यक्ती धर्मनुसार स्वतःचे कल्याण करू शकेल. धर्माव्यतिरिक्त कितीही परिश्रम केला तरीही व्यक्तीचे परिपूर्ण विकास होणार नाही. म्हणून धर्मातील उचित तत्वे वापरू समाज व देशातील नागरिकांनी स्वतःचा विकास केला पाहिजे. पाश्चिमात्य लोकांना भारतीय वेदान्ताचे दिव्य संदेश देण्यासाठी विवेकानंद शिकागो धर्मपरिषदेत ३१ मे १८९३ रोजी अमेरिकेला पोहचले. वेदान्त संदेश पाश्चिमात्यांना देणे व त्यांच्याकडून भारतातील दारिद्रय निवारणासाठी लागणारी साधने प्राप्त करणे हा मुख्य हेतू स्वामीजींचा होता. अमेरिकेला जाण्यासाठी देशातील गरिबांनी मदत केली. या मदतीच्या जोरावर विवेकानंद शिकागो धर्मपरिषदेत पोहचले होते. बौध्द, जैन, ब्राम्हो, थिऑसाफी अशा अनेक पंथांचे प्रतिनीधी या परिषदेत उपस्थित होते. परंतू या सर्वांपेक्षा विवेकानंदांनीच जनतेचे लक्ष आकर्षिले होते. विवेकानंद कोणत्याही एका पंथांचे प्रतिनीधित्व करीत नव्हते तर संपूर्ण भारतातील जनतेचे प्रतिनिधित्व करीत होते. या परिषदेत स्वामी विवेकांनदांनी हिंदू धर्म ही

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya

2021-22 (5)

197

ISSN 0976-0377

RNI. MAHMUL02805/2010/33461

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Tq.Kallam

International Registered & Recognized
Research Journal Related To Higher Education for all Subjects

INTERLINK RESEARCH ANALYSIS

Editor In Chief
Dr. Balaji Kamble

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

RNI. MAHMUL02805/2010/33461 Interlink Research Analysis IMPACT FACTOR 6.20 ISSN 0976-0377
Issue:XXV,Vol.V,Jan. 2022 To June 2022

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Ta.Kallam

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Efficient Synthesis of 2-Substituted 2-Imidazolines by using Ionic Liquid **Dr. Swanand Mukhedkar**	1
2	Devaluation Of Indian Rupee **Dr. S. M. Sarsare**	7
3	Digital Libraries: Its Benefits And Challenges **Rajaram Ramkrushna Bhise**	13
4	Open Source Software for Libraries : An Overview **Shrihar P. Adsule**	16
5	इक्कीसवीं शती के प्रथम दशक के हिन्दी कहानियों में सामाजिक चिन्तन **डॉ. सुर्यकांत माधवराव दळवे**	23
6	ग्रामीण भागातील महिला बचतगट व स्वावलंबन **डॉ. संजय मारुती पाटील**	29
7	भारतातील श्रमीकासमोरील समस्या एक अभ्यास **आर. पी. माने**	34
8	भारतातील मानव विकास निर्देशांकाचा अभ्यास **डॉ. जयश्री सखाराम भावे**	38
9	पंढरपूर तालुक्यातील सहकार चळवळीचा अभ्यास **ए. बी. गालफाडे**	47
10	महात्मा फुले समता, संकल्पना आणि प्रवाह **डॉ. बळवंत घोगरे**	51

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Ta.Kallam

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Tq. Kallam.

Open Source Software for Libraries : An Overview

Shrihar P. Adsule
Dept. of Library & Info. Science,
Sharadchandra Mahavidyalaya,
Sharadchandra Mahavidyalaya,
Shiradhon, Dist. Osmanabad

4 **Research Paper - Library Science**

ABSTRACT

The Present paper highlights the definition and features of open source library management software, criteria of selection of best open source library management software, their advantages and limitations, Open source library management software is a solution to reducing that cost. The paper describes in feature of some of the open source library management software.

Keywords: Open source software, digital library software, GSDL, Koha, E-Prints, New Genlib.

Introduction:

The world of Information and Communications Technology (ICT) changes rapidly. New technologies and with them, new opportunities, come and go at an ever increasing speed. The Free and Open Source Software (FOSS) movement is one such development that is playing out before us today.

Definition:

"Briefly, OSS/FS programs are programs whose licenses give users the freedom to run the program for any purpose, to study and modify the program, and to redistribute copies of either the original or modified program (without having to pay royalities to previous developers)."(David Wheeler) open source software(OSS) is computer software whose source code is available under a license for users to look at and modify

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq. Kallam

2022-23 (1)

198

...No 2347-7075
...Factor- 7.328
...-2 Issue-18

Sharadchandra Mahavidyalaya
College Code 184
Shiradhon Ta. Kallam

INTERNATIONAL JOURNAL of ADVANCE and APPLIED RESEARCH

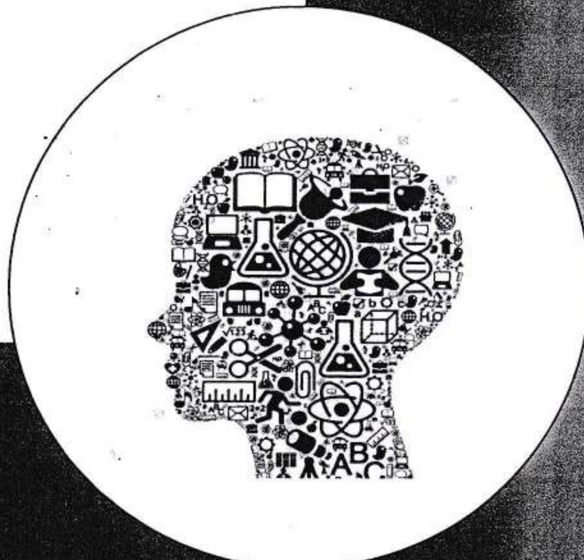

Publisher: P. R. Talekar
Secretary,
Young Researcher Association
Kolhapur(M.S), India

ociation

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Ta.Kallam

International Journal of Advance and Applied Research (IJAAR)
Peer Reviewed Bi-Monthly
ISSN – 2347-7075
Impact Factor –7.328
Vol.2 Issue-18 July-Aug-2022

Sharadchandra Mahavidyalaya Shiradhon Ta. Kallam College Code 184

CONTENTS

Sr.No	Paper Title	Page No.
1	The Connection Between Sustainable Development And The Quality Of Life — Dr. Hina Nishat, Mrs. Nidhi Tiwari	1 to 3
2	Medicinal Plants : Tinospora Cordifolia — Mr. Prakash Solanki	4 to 7
3	Physio-Chemical Analysis Of Ground Water In Murum City, Dist.Osmanabad — Dr. Khadke V.V, Dr. Hulpalle S. D	8 to 11
4	Innovations In Teaching Languages In India — Dr. Prasad A. Joshi	12 to 17
5	Use Of Information Communication Technology In Academic Libraries — Mr. Dhanaji N Lavate, Dr. Anil R Kaldate	18 to 21
6	Indian Equity Bubble: An Analysis Of Investor Behaviour Through Behavioural Biases — Mr Nithin K Warrier, Mrs Priya Antony Chiramel	22 to 23
7	Public Interest Litigation: A Mechanism Maintaining Balance Between Environment Protection And Sustainable Development — Dr. Manisha Sureshchandra Araj	24 to 28
8	Socio-Economic Status And Utilization Of Pm-Kisan Financial Assistance: An Empirical Analysis Of Davanagere District Beneficiaries In Karnataka — Gopi H, Annappa B R, Ashok Erappa Umachagi	29 to 34
9	Importance Of Language In Social Science — Mr.Syed Rameez Syed Waseem, Dr. S.J.Waghole	35 to 37
10	New Strategic Functions Of Human Resource Management In 21st Century — P. Sukumar	38 to 41
11	Gc-Ms Analysis Of Bioactive Constituents From Methanol Leaf Extract Of Careya Arborea Roxb — Arun Patil, Varsha Jadhav	42 to 44
12	Physicochemical Analysis Of Bore Wells Water Qualities Of Some Rural Areas Of Osmanabad District Of Maharashtra — G. T. Rathod, V. G. Mane, D. N. Gatlewar	45 to 50
13	Neuroeconomics: An Emerging Field — Dr. Mrs. Sangita S. More	51 to 53
14	Understanding Changing Trends And Techniques In Indian English Literature And Impact Of Communication Technology — Dr. Manasi G. Swami	54 to 55
15	Role Of Librarian In This Modern Era (Ict) — Dr. Anil Kaldate, Prof. Adsule S. P.	56 to 58
16	Covid-19 And Its Impacts On Education Sector In India And Plan Of Action — Dr. Umakant S. Salagar	59 to 63
17	Initiatives For Climate Change Adaptation In India: A Critical Review — Amul M. Late	64 to 66.
18	Law Relating To Women In India — Dr Shaikh Anisur Rahaman	67 to 70
19	A Geographical Study Of Soyabean Crop Concentration In Latur District (2000-01 To 2009-10) — Dr. Kalgapure A.A., Dr. Dhawane D.S.	71 to 73
20	"Sustainable Economic Development Of India" — Dr. S.A.Sangle, Dr. S.G.Birajdar	74 to 76
21	Study Of Qualitative Phytochemical Investigation In Ethanol Extract Of Aloe Vera — Nidhi Rathod	77 to 80
22	The Study Of Education And Sustainable Development — Dr. Ghanshyam B. Bagde	81 to 84
23	Current Trends Towards Open Source Automation Tools For Web Application Testing — Dayanand Sharad Patil, Dr.Pramod Bajirao Pawar	85 to 88
24	Trends Of Urban Population Growth In Tamil Nadu, India — Helan Jenifer S, Dr. Jyothirmayi P	89 to 95
25	Impact Of Social Media On Youth In India — Ms. Sharvari Hrishikesh Pote	96 to 103
26	"Need Of Checking Milk Adulteration Before Consuming" — Yogita Gulabrao Bodkhe	104 to 107
27	Study Of Heavy Metal Accumulation In Irrigated In Udgir, India — Dr. A. S. shinde	108 to 109
28	Study Of Different Strategies For The Microbial Production Of Citric Acid — Mr. Ghadge Amit Babasaheb	110 to 114

I/C Principal

International Journal of Advance and Applied Research
www.ijaar.co.in
ISSN – 2347-7075 Impact Factor – 7.328
Peer Reviewed Bi-Monthly
Vol.2 No.18 July – Aug 2022

Sharadchandra Mahavidyalaya, Shiradhon Tq.Kallam

ROLE OF LIBRARIAN IN THIS MODERN ERA (ICT)

Dr. Anil Kaldate[1] Prof. Adsule S. P.[2]
[1]Research Guide, Shrikrushn Mahavidyalaya, Gunjoti
[2]Research Student, Sharadchandra Mahavidyalaya, Shiradhon
Corresponding Author- Dr. Anil Kaldate
Email- shrihariadsule50@gmail.com
DOI- 10.5281/zenodo.7056212

Abstract

Information Technology is making drastic changes in all fields, including library and information science. Libraries are changing due to the increased use of information technology in the works and services. Since the libraries are largely using computers and related technologies, there should be a corresponding change in the information technology skills and knowledge of library professionals in the age of information technology including IT based technical skills and soft skills require for the librarian of 21th century.

Introduction :

Tremendous growth and developments in information and communication Technology has brought out significant changes in all disciplines of life throughout the world. It has become so simpler to communicate anybody in any part of the world. It is equally simpler to have access to information resources especially with easy and cheaper access to internet. In such an environment, people often question the very existence and usefulness of a library.

Today young generation tries to look beyond the library first to satisfy their information needs. They come to library only as a last resort and certainly not as their first preference. With the emergence of digital and online resources, it was predicted that paper based libraries will vanish very soon from this globe at least in their current form. No doubt it is becoming a truth in the information society. Now libraries facing this technology pressure, New technologies, software, electronic security systems, virtual libraries, online libraries and what not are emerging and implemented all over the world on regular basis. Libraries and library professionals are expected to come up with all these changing circumstances to render effective library services.

Qualities of Librarian:

Librarian is the highest creed of profession. Each letter of the word LIBRARIN itself has carries a meaning in the light of the future of the profession. L = Leadership. I = Intelligence. B = Brilliance. R = Responsibility. A = Alertness and Accountability. R = Respect for User. I = Ingenuity. N = Nice for Duty and Now Librarian is a knowledge Manager. A part from these qualities Librarian should have:

Self – Awareness:

This requires a capacity to correctly judge the mood of different students and take decisions, which are fair and reasonable.

Self – Control:

This implies that the Librarian should not take any decision in haste, but examine all the things calmly and methodically.

Social Responsibility :

The perspective Librarian in the modern society is required to be trained and equipped with the techniques of coping with the problems of illiteracy, poverty, social inequality, unemployment, explosion of population, communalism, regionalism, gender, race, ethnicity, socio-economic status, exceptionality and other social hindrances impeding national development.

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya

199 2022-23-(2)

ISSN 2229-4406

Sharadchandra Mahavidyalaya
College Code 184
Shiradhon Tq.Kallam

International Registered & Recognized
Research Journal Related To Higher Education for all Subjects

UNIVERSAL
RESEARCH ANALYSIS

URA
URA
URA
UNIVERSAL RESEARCH ANALYSIS
URA

EDITOR IN CHIEF
Dr. BALAJI KAMBLE

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Tq.Kallam

Issue : XXV, Vol. V
UNIVERSAL RESEARCH ANALYSIS
IMPACT FACTOR 6.10
ISSN 2229-4406
Sept. 2022 To Feb. 2023

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Study of Some Volatile Organic Compounds **Dr. S. D. Dakore**	1
2	Characterization of Volatile Compounds in Peel Oils **Arati Anil Narwade**	6
3	To Study Banking Function in Nanded City **M. U. Deshmukh**	11
4	E-Resources In Veterinary Library & Information Centre: A Roadmap To Meet Emerging Challenges In 21st Century **Rajaram Ramkrushna Bhise**	16
5	Defensive Behaviour in Animal **Sunil M. Kadam**	21
6	मैत्रेयी पुष्पा के उपन्यासों में नारी चेतना **डॉ. सैनबा गोलदार**	26
7	उद्योगाचे सामाजिक उत्तरदायीत्व - एक सिंहावलोकन **घननिल गजभिये**	32
8	कोव्हीड-१९ चा भारतीय कृषी क्षेत्रावरील परिणाम **डॉ. जयश्री सखाराम भावे**	39
9	मध्ययुगीन जहागीरी पद्धत एक ऐतिहासिक आढावा **डॉ. कमलाकर गोरख घोलप**	44
10	वाचनसाहित्याची आवड जोपासण्यासाठी उपक्रम व सेवा **श्रीहरी प्रेमनाथ अडसुळे**	52
11	गान तपस्वीनी मोगूबाई कुर्डीकर **संतोष वावगे**	57

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

Issue : XXV, Vol . V
UNIVERSAL RESEARCH ANALYSIS
IMPACT FACTOR 6.10
ISSN 2229-4406
Sept. 2022 To Feb. 2023

Sharadchandra Mahavidyalaya Shiradhon Tq.Kallam. College Code 184

10

वाचनसाहित्याची आवड जोपासण्यासाठी उपक्रम व सेवा

श्रीहरी प्रेमनाथ अडसुळे
ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभाग,
शरदचंद्र महाविद्यालय, शिराढोण,
ता. कळंब, जि. उस्मानाबाद

Research Paper - Lib. & Info. Science

सारांश

आधुनिक ग्रंथालयात ग्रंथपालांना उपभोगात्याच्या मागणीला अनुसरुन वेगवेगळ्या तंत्राचा उपयोग सातत्याने करावा लागतो. कारण ज्ञान आणि माहिती साधनांच्या प्रकाशनात झालेली अमर्याद वाढ, त्यांचे विस्कळीत स्वरुप व सातत्यपुर्ण संशोधन कृती या पार्श्वभुमीवर ग्रंथसंग्रहाचा विकास, नियतकालिकांच्या व्यवस्थापनाच्या दृष्टिकोनातून दर्जेदार वाचन साहित्य, संबंधित विषयाला धरुन वाचकांच्या मागणीला अनुसरुन तसेच वेळेची बचत करुन त्याचे नियोजन करणे असा प्रवाह ग्रंथालये समृध्द करण्यात मोलाची भूमिका पार पाडत असतात. परंतु त्याकरीता ग्रंथापालाची अभ्यासू वृत्ती अतिशय संवेदनशील असावी लागते. त्याकरीता वेगवेगळी तंत्रे आत्मसात करणे व त्यातून उपभोक्त्याच्या विशेषत: संशोधन कार्याच्या अंगाने त्याच्या वाचन अभिरुचीचा गरजा पूर्ण करणे. याकरीता ग्रंथापालांना सदैव तत्पर असणे गरजेचे आहे. सर्व वाचकांच्या वाचन विषयक गरजा पुर्ण करणारे शैक्षणिक ग्रंथालयांची वाचक वर्गाची सद्यस्थिती काय आहे हे जाणून घेण्याच्या उद्देशाने या विषयाची निवड केली आहे.

कि वर्ड : वाचन, वाचन अभिरुची, गरज, वाचन प्रकार, महत्व, फायदे, वाचन आणि व्यक्तिमत्व विकास.

प्रस्तावना :

ग्रंथालय ही वृध्दिंगत होणारी संस्था आहे. ग्रंथालयात समाजाच्या सर्व गरजा पूर्ण करण्यासाठी चे मूलभूत कार्य करते. ग्रंथालयात विविध विषयांवरील इतकी पुस्तकं असतात की ती आपल्या पुढे माहितीचा खजिनाच ठेवतात. बुध्दीला प्रेरणा देतात. ज्ञानधिष्ठित समाज निर्मितीमध्ये महत्वपुर्ण भूमिका व्हिडिओ बजावण्यासाठी ग्रंथालयांनी ग्रंथालयांचे अस्तित्व व महत्व आणि वैशिष्ट्ये याबाबत

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya

203

2022-23

Sharadchandra Mahavidyalaya College Code 184 Shiradhon Tq.Kallam

ISSN 2231-6671

International Registered and Recognized Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

Hi-TECH RESEARCH ANALYSIS

Hi-Tech Research Analysis

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

EDITOR IN CHIEF
DR. BALAJI KAMBLE

Sharadchandra Mahavidyalaya
College Code 184
Shiradhon Tq.Kallam

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Analysis of the soil Properties of an industrial Area in Hyderabad **Prasad Kadam**	1
2	Conversing Mutilated Body and Physical Relation in J. M. Coetzee's Show Man **Dr. Dilawar Yusuf Jamadar**	8
3	Science and Technology for sustainable Rural Environment in India **Dr. Anjana Singh**	15
4	Digital Library Services in Academic Libraries **Rajaram Ramkrushna Bhise**	19
5	EM : Need of future to Increase Productivity of Soybean **Dr. Ashwini M. Bhatade**	25
6	Mental Health and Emotional Intelligence **Dr. Chatrapati B. Pangarkar**	31
7	Comparative study of ground and well water quality in Latur Dist. Latur (M.S.) India **M.S. Pentewar**	38
8	नई कविता में प्रेम की मुक्त व्यंजना **डॉ. सुर्यकांत माधवराव दळवे**	44
9	लातुर जिल्ह्यातील लोकसंख्येचा चिकित्सक अभ्यास **डॉ. जयश्री सखाराम भावे**	49
10	राजर्षी शाहू महारजांचे शैक्षणिक कार्य **डॉ. वळवंत घोगरे**	55

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam

Sharadchandra Mahavidyalaya
College Code
184
Shiradhon Tq.Kallam

Issue - XXV, Vol. III
HI-TECH RESEARCH ANALYSIS
IMPACT FACTOR
6.20
ISSN 2231- 6671
Aug. 2022 To Jan. 2023

8

नई कविता में प्रेम की मुक्त व्यंजना

डॉ. सुर्यकांत माधवराव दळवे
हिंदी विभाग,
शरदचंद्र महाविद्यालय,
शिराढोण, जि. उस्मानाबाद

Research Paper - Hindi

सन १९३६ के पश्चात छायावाद काव्य धरा से अलग विचार प्रवृत्तीयाँ और तनवों को लेकर जि काव्य कृतियो ने जन्म हिलया उन कविताओ को प्रगतिवाद कविता के नाम से पहचाना जाने लगा। कविता की इस धारा के अंतर्गत छायावादी परपरा के कवियों का भी समावेश किया जा सकता है। इस मे निराला की 'तोडती पत्थर', 'भिक्षुक', 'कुकुरमुत्ता' आदि कविताओं का समावेश कि या जा सकता है। अर्थात, छायावादी कवियो के द्वारा ही प्रगती की नवी डाली गयी थी। निराला जैसे पुराने गीतशिल्पी ने भी नये युग के अनुरुप ही नई शैली के गीत लिखे हैं। उनके गीत भी नयी कविता की सीमा में परिगणिक होंगे।" इस बात से स्पष्ट होता है कि छायावादी सौंदर्य बोध से हटकर उन प्रवृत्तियों से अलग कविताओं को प्रगतिवाद की कोटी में रखा गया। इसके अंतर्गत नागार्जुन, धुमिल, जैसे कवितयों का समावेश किया जा सकता है। आगे चलकर इसी प्रवृत्ती के साथ जुडे रये कवियों ने इसे नयी कविता का नाम दे दिया। छायावादी कविता के सौंदर्य बोध को छोडकर इस कविता ने वास्तविकता का दामन थाम लिया। नए-नए बिंब और प्रतिकों के द्वारा नए कवियों नंगे सत्य का अन्वेशन किया नजर आता है। यही कारण है कि नयी कविता में सौंदर्य बोध की अपेक्षा स्पष्टता, सहजता, सत्यता, तिव्रता, तथा बात कहने के अलग तेवर परिलक्षित होते है। डंके की चोट पर सत्य को बयान करने की वृत्ती के कारण शरीर के जिन अंगों का संबंध शर्म - हाया के साथ जोडा जाता है , तथा छुपाया जाता है, नए कवियो ने उसे इतना खुला किय कि प्रेम चौराहे की चीज लगने लगी।

छायावादी कवियों ने प्रेम की अत्मिक और आलौकि व्यजना की। उन्होने प्रेम में शरीर को त्याज्य माना। परंतु नए कवियों ने प्रेम में शरीर को वर्ज्य नही माना, अपितु प्रेम की पुर्णता के लिए

I/C Principal
Sharadchandra Mahavidyalaya
Shiradhon Tq.Kallam